
Rasmine

Landlige Interiører i Lollandsk Bondemaal

Et skuespil af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Rasmine	4
Landlige Interiører i Lollandsk Bondemaal	4
Metadata om værket	4
Titel	5
1. Akt: 1. Akt	5

Rasmine

Landlige Interiører i Lollandsk Bondemaal

Kilde Munk, Kaj. 1948. "Rasmine", i *Landlige Interiører i lollandsk Bondemaal*, 13-25, Rosenkilde og Bagers Forlag for Lolland-Falsters historiske Samfund.

Indledning

Næsten samtidig med 1. Verdenskrigs udbrud i sensommeren 1914 begyndte Kaj Munk en ny og stærkt udviklende periode af sit liv som elev ved Nykøbing Falster Katedralskole, der i Munks erindringsbog *Foraaret saa sagte kommer* (1942) fremstilles som et åndsforladt sted.

I *Rasmine* og dets modstykke *I Høstens Dage* fra 1915 har Munk især bestræbt sig på at fremstille det lollandske bondemiljø så realistisk eller autentisk som muligt ved at skrive på lollandsk dialekt (lollokmål). Selv om Munk siden hen, bl.a. i de 'jyske skuespil' som fx *Havet og Menneskene* (1929), anvender dialektale træk, står de to 'Lollandsstykker' som noget af det sprogligt set mest særprægede, Munk har skrevet, og derfor har vi vedlagt en oversat version af skuespillene på mere almindeligt dansk, som kan lette tilegnelsen. Måske skal man bemærke, at Munks nære fremstilling af dialekt og bondemiljø vidner om en stor kærlighed hertil og et voldsomt savn heraf, da Munk med sin begyndelse på katedralskolen samtidig begyndte sit voksenliv og for første gang var flyttet hjemmefra.

Skuespillene giver indsigt i, hvordan Munk arbejdede i forfatterskabets tidligste stadier og viser hans spirende talent for replikkunst samt en begyndende tematisk udforskning af magtmennesket. Genre- og handlingsmæssigt kan stykket dog ikke hyldes som stor kunst – Munk selv betegnede skuespillene som 'dette narreværk', hvilket således refererer både til det, at der var tale om et forsøg, og det at der var tale om en lavkomisk farce.

En sammenligning af de to skuespils persongallerier viser, at flere navne går igen, et træk som Kaj Munk muligvis har overtaget fra *commedia dell'arte*-traditionen. Hovedpersonen Mortens smag for brændevin og kuede liv under en stærk kvinde kan desuden være påvirket af Ludvig Holbergs komedie *Jeppe på bjerget* (1722).

Rasmine

Landlige Interiører i Lollandsk Bondemaal

RASMINE

Personer:

Morten Hansen, Gaardejer og Sognefoged. 45 Aar.

Rasmine Olsen, hans Husholderske. 47 Aar.

Ane Mikkelsen, hans Pige. 34 Aar.

Jens Rasmussen, Gaardmand. 55 Aar.

Kristen Petersen, Gaardmand. 40 Aar.

Smeden, Mortens Genbo. 50 Aar.

Handlingen foregaar i Mortens ene Stue

KAJ MUNK : LANDLIGE INTERIØRER¹ I LOLLANDSK BONDEMAAL

1. Akt: 1. Akt

Gammeldags møbleret, lidt sjuksket Bondestue; en Petroleumslampe brænder mat paa Bordet, hvorpaa der ligger en plettet Dug og findes nogle faa simple Retter. Der er trækgardiner for Vinduerne. Ilden lusker² svagt i Kakkelovnen. Morten sidder og spiser et Stykke Ostebrød³. Han er høj og noget mager. Ane kommer med Brændevinsflaske og -glas og sætter det foran ham. Hun er mindre og knap saa mager. En Kat hopper op paa Bordet.

- (1) MORTEN: (*skænker en Snaps*) Hør, Ane, bær dej, Kat øu; æls kaa vi reskere... naa hañ, haar kask alredens; de va da Satans te Lout.
- (2) ANE: (*tager Katten, der hvæser, og bærer den ud; hun kommer strax tilbage*) Hañ rivs noue.
- (3) MORTEN: Ja, de æ skunne saa aadit; faa de æ aa ij, Huñkat; aa de Pak rivs ju alti. (*Drikker Snapsen og skænker en ny*) Vaanær trouer du, aa huñ, kommer hæm ijen.
- (4) ANE: De bleier danne før væ Titiden.
- (5) MORTEN: De æ dou saa aadit, aa hunne æ her; de plejer huñ, ju alti aa vare. (*Drikker Snaps Nr. 2*) Vour saae huñ tæ dej, aa huñ, tou hen.
- (6) ANE: Huñ saae, aa huñ ville hen aa se tæ hiñes Brouddaater, faa de va hiñes Jebursdau i Dau. —

¹*Interiører*: Fransk ord, bruges i denne sammenhæng som et æstetisk begreb, der betegner indendørsliv især inden for maler- og skrivekunsten. [ODS]

²*lusker*: Beskrivelse af måden, ilden brænder på: luer, brænde med lue, blusse.

³*Ostebrød*: Fransk- eller rugbrødsfad med smør og ost. [ODS]

- (7) MORTEN: Næ, jøsses Kos dou, jæ haar glemt aa ji Grisne.
- (8) ANE: Jam de haar jæ jort, Mordij
- (9) MORTEN: Aa Gusklouda; ja, du æ ij, flink⁴ Pie, Ane. (*Drikker Snaps Nr. 3*) Vour kaa de vaare, aa du haar høust aae de i Jauden?
- (10) ANE: De vaaller, aa huḡ, saae de ej, 3-4 Gaḡe tæ me, før aa huḡ tou a Stæ.
- (11) MORTEN: Va saae huḡ tæ de, før aa huḡ tou a Stæ?
- (12) ANE: Ja, huḡ saae saa manne Tij; huḡ saae no–mme–e, a jæ mutte høuse aa faasyḡe altij...
- (13) MORTEN: De va skunne saa lit.
- (14) ANE: Aa huḡ vill'ing vie noue aa noen Jille i Jauden, faade huḡ va væk; aa ves aa du ba noen ij, saa skulle jænne vakte op mæ noe, ves aa jæ ville houle miḡ Pias.
- (15) MORTEN: De va sku Satens. (*skænker en Snaps igen*)
- (16) ANE: Du kommer te aa houle lit Moue mæ Bræḡeviḡet, Mordij; faa æls kaa huḡ se, aa de æ svuḡen saa skabe møḡe, naa huḡ, kommer hæm.
- (17) MORTEN: De æ sku sant, de. (*Drikker den*) . De ska sku vare deḡ siste i Jauden. Du æ nu aa saan svært flink tæ aa høuse paa altij, Ane.
- (18) ANE: De æ ju aa læt aa haae Spetakler, saa fare aa huḡ, æ her.
- (19) MORTEN: Ja, de æ de. (*skeler til Flasken*) Ve dunne gaa øu aa se, om jæ haar høust aa lout faa Hønsne?
- (20) ANE: Jo, de haar du; faa jæ va dæomme før aa saae a.
- (21) MORTEN: De æ got, Ane, du æ ej flink Pie. Men du haar vist glemt Saltkoppet. Ve dunne hende de? (*Ane gaar, Morten drikker skyndsomt af Flasken, Ane kommer igen*)
- (22) MORTEN: Tak, de æ got, Ane. Men sej me... jæ haar køvt ej hal Pæl⁵ Rom; ves aa du nu lauer vos ej Taa Kaffe, aa jæ saa baar lie saae tæ Jens og Kresten⁶ om aa komme herhen et Øueblick aa faae ej lille Knajt⁷, saa kuḡe vi ju haae de helt raart aa vare færi, tæ aa huḡ kom. De kuḡe vi mali; trour dunne, Ane?
- (23) ANE: Jam ves huḡ saa kommer lie met i de hele?
- (24) MORTEN: Uem, vi skyḡer vus lit.
- (25) ANE: Ja, saa ska jæ nok laue ej go Taa Kaffe tæ jer.
- (26) MORTEN: Ja, du æ ej go Pie, Ane.
- (27) ANE: (*dristig*) Ja, de sku baar vare mej, der hoult Høus faa dæ; saa sku du nok faa de noue aḡelees.

⁴*flink*: Jf. tysk (egentlig betydning: skinnende). Betyder her dygtig. [ODS]

⁵*Pæl*: Her er ordet en betegnelse for et hulmål på ca. 25 cl for især flydende varer. "Pæglen" (eller på ældre dansk "pælen") som måleenhed blev i officielt sprog afskaffet i Danmark ved metersystemets indførelse 1907. [ODS]

⁶*Kresten*: Af uvisse årsager skrives talerangivelsen med "i", mens karakteren inden i selve replikkerne står med "e". Dog kan der være tale om en dialektal markering.

⁷*Knajt*: Jf. "knægt". Ordet betegner i denne sammenhæng en kop kaffe med rom eller brændevin. [ODS]

- (28) MORTEN: Ja, de haar jæ tit tænt aae, Ane; men nu haar jæ ju haat d'aan i 15 Aaer, aa hiŋe slepper jæ smæn heller aller.
- (29) ANE: (*dristigere*) Du sku ligot taae aa prøue aae de, Mordij.
- (30) MORTEN: Næ Jøsses Kaas dou, næ Jøsses Kaas dou.
- (31) ANE: Faa æls kejer jæ ej, der jerne ville vare omhøggeli faa dæ i alle Maaer, saa du kuŋe faa de lisaa got som alle de aarŋre jifte Mærŋ.
- (32) MORTEN: (*bange glad*) Vem sku dou ville haae mej gamle Taask?
- (33) ANE: Ja, jæ æ vel kuns dij Kenstepie; men jæ haar da ej net lille Spaarekassebou paa Bujen af miŋ Vasæk aa ...
- (34) MORTEN: Ane, vel du haae me? (*springer op og løber hen mod hende*)
- (35) ANE: (*løber hen mod ham*) Kære, goe Mordij.
- (36) MORTEN: (*standser med et Sæt og lader Armene synke*) Næj, Jøsses Kaas dou, næj, det gaar aller, Ane, lille Ane, vi glemte ju hiŋe.
- (37) ANE: Pyt, Mordij, skit vare mæ hiŋe. Naar vi to houler sammen, saa gaar de da maeli.
- (38) MORTEN: (*usikker*) Næj, jæ tø skunne, lille Ane, jæ tø skunne.
- (39) ANE: De ska nok gaae; jæ ska nok jælbe dæ. Veis dou, aa dou æ ij Maarŋ!
- (40) MORTEN: Jæ tø skunne, de gaaer aller.
- (41) ANE: Jo, vist saa. Du ska baare veise hiŋe, aa du æ ej Maarŋ.
- (42) MORTEN: Jam de haar jæ veist hiŋe; aa de æ sku Øulgen væ de hele.
- (43) ANE: (*beslutsom*) Nu haar jæ hitte paa noue; nu gaaer du baare hen og hender Jens aa Kresten; aa saa jauer vi hiŋe øu i Jauden, mens di æ her; saa lauer hunne ret møje Spræl.
- (44) MORTEN: Næi, jæ tør skunne, lille Ane, den, gaaer enne got.
- (45) ANE: (*puffer ham ud af Døren*) Gaae du nu kuns; saa ska jæ nok ordne de.
- (46) MORTEN: (*stikker i Træskoene*) Jam, Jøsses Kaas dou, va ska dou de bleie tæ?
- (47) ANE: Nu ska dunne vare baŋe, lille Mordij; gaae kun du! (*Ane tager imens af Bordet; hun nynner sagte hen for sig, trækker Dugen af, ryster den og lægger den paa igen med den anden Side op; sætter 4 Par Kopper frem, Fløde, Sukker, en Flaske med Rom; lægger i Kakkellovnen; sætter en Kedelfuld Vand derind, gør Kaffekanden rede. Klokkeren slaar 7. Man hører Træskoklapren. Døren aabnes. Jens og Kresten og Morten kommer ind.*)
- (48) ANE: Goauden, Jens. Goauden, Kresten. (*Giver dem Haanden*)
- (49) JENS: Godau.
- (50) KRISTEN: Goauden, Ane. Sikken ij Kulle.
- (51) ANE: Ja, de æ sant. Vasko, sit ner i Sofaen.
- (52) MORTEN: Ja, vasko, sit ner.

- (53) JENS: Ja Tak. (*Sætter sig i Sofaen*)
- (54) KRISTEN: Ja, jæ bleier nu helst paa en Stol. (*Sætter sig paa en Stol ved Bordet*)
Saa den gamle æ herne i Jauden?
- (55) ANE: Næj, aa huj, skullenne jærne komme mer.
- (56) KRISTEN og JENS: Va faa noue?
- (57) MORTEN: Næj, faa ser I, de æ ju saan ... nu ... jæ meen ... jæ haar ju nu længe gaae og tænt aae, vaa Ane dou æs va en søe lille Pie; men, de haar jæ ju aller turt seie tæ hijs; men saa i Jauden...
- (58) ANE: (*hurtig*) Ja, saa fek han lie mæ eet saan Løst tæ aa seje det...
- (59) KRISTEN: Aa saa røj de øu a Fyrin, va?
- (60) MORTEN: Aa saa æ- der ju kuns een Tein i Vejen.
- (61) KRISTEN: Jam hun, æ sku aa nok.
- (62) MORTEN: Ja Jøsses Kaas dou, møje mer end nok.
- (63) ANE: Kujs vi baar faae hijs øu ae Høuse; men naa I jælber tæ, saa gaaer de kask.
- (64) KRISTEN: Ja, jæ æ sku velli nok.
- (65) JENS: Jæ mæ, jæ mæ.
- (66) MORTEN: Men jæ kæjer hijs; de gaaer sku aller.
- (67) ANE: La me nu skænge jer en Taa Kaffe; saa kaan vi snakke our de imens.
- (68) KRISTEN: Ja de æ sku ijen vovt Raae.
- (69) MORTEN: Jam de gaaer sku aller, de gaaer sku aller.
- (70) KRISTEN: Vi ska sku nok klaare den. Va Faen, du æ ju da sæl Sounefoue, Mordin, ves a de kommer tæ Støkket.
- (71) MORTEN: I maa sku jælbe mei tæ de siste.
- (72) JENS: Du skanne frøijte, Mordin; de ska vi nok.
- (73) MORTEN: Men de gaaer skunne, de gaar aller.
- (74) ANE: De ska gaae, Mordin, vi to ve danne skelles mer.
- (75) MORTEN: Næj, grumm nøit, lille Ane, men (*ryster paa Hovedet*)
- (76) JENS: I ska enne skelles.
- (77) KRISTEN: Vi gaaer enne herfraa, før huj æ øue.
- (78) JENS: Aller.
- (79) ANE: Men la me nu skænge. (*Hun skænker Kaffen, de laver den til*)
- (80) MORTEN: Man maa sku da haae noue aa størke sæ aae. (*Drikker af Koppen og fylder den med Rom*)
- (81) KRISTEN: De sæier jæ sku mæ. (*Han og Jens tager Rom i*)
- (82) JENS: Va Ti kaa huj komme?
- (83) ANE: Huj saae tæ mæ væ Titien.

- (84) KRISTEN: Huŋ ska feije vus ree. (*De klinker og drikker*) De kaa sku aa snart vare paa Tie, aa du slebber deŋ Mær, Mordij. Nu haar du vel snaart haat hiŋe i 6 Aaer.
- (85) MORTEN: Jøsses Kaas dou, jæ haar da haat hiŋe i 15.
- (86) KRISTEN: De æ dou svært, saa Tien reŋer; haar du verkli haat de Skabri i 15. Aa du æ levenes eŋo.
- (87) MORTEN: Ja, jæ vee skunne, vuŋ aa de æ gaae tæ; men huŋ æ skunne saan aa slebbe fraa, naa huŋ føst haar faat fat i eŋ. (*drikker og hælder mere Rom i*) Men i Jauden ska de sku prøvs.
- (88) JENS: Haar du nouen - saan - Kontragder mæ hiŋe.
- (89) MORTEN: Næj, va Saten sku jæ haae dem tæ! (*drikker igen*)
- (90) JENS: Skyller du hiŋe enne nouen Peŋe - faa sin Løn, meen jæ?
- (91) MORTEN: De keŋer jæ skunne noue tæ; hun, haar Peŋebouen.
- (92) KRISTEN: Ja, de va være; men du æ ju da Sounefoue. (*drikker og klinker*)
- (93) MORTEN: Gu æ jæ saa. (*drikker ud*) Kaa du skænge eŋ Taaer tæ, lille Ane. Jæ ska baare øu et Øueblek. (*rejser sig og gaar ud*)
- (94) ANE: (*skænker mere Kaffe*) Vaadden mon de ska gaae tæ?
- (95) KRISTEN: De ska vi sku nok klaare; naa nu Mordij kommer iŋ ijen, saa dreller vi ham bare lit, tæ vi faaer jort ham ridi ederspeŋt tosse paa hiŋe; saa æ deŋ go.
- (96) JENS: Ja, de kommer sku an paa. Jæ æ nunne saa sikker... jæ va tæfres, her va iŋjiŋ, vus to faaøuen. Jam vee I va?
- (97) KRISTEN: Næj, va æ de?
- (98) JENS: Jæ trouer nu æ'lejen, aa jæ ve gaae ouer aa bee Smeiŋ om aa kigge herouer saan væ Titien.
- (99) ANE: Trouer du dou de æ nøvendit?
- (100) KRISTEN: Næj, la dou vaare mæ de!
- (101) JENS: Næj, de æ dou vist lisaa reidi. (*han rejser sig*) Jæ kaa ju stras vare her ijen. (*gaar*)
- (102) KRISTEN: De æ dou eŋ faali Bunge Folk, aa der ska tæ faa aa faae hiŋe sat paa Døren.
- (103) ANE: Ja, de bleier enne læt. I maa loue mæ, aa Inne gaaer, før huŋ æ komme øu mæ al sit Skrammel.
- (104) KRISTEN: De æ vel eŋ svær Hokke. Men jæ ska jerne køre hiŋe aa al hiŋes væk mæ de samme i Jauden.
- (105) ANE: Tak ska du haae; det er storartit.
- (106) MORTEN: (*kommer tilbage*) Huŋ ska sku nok komme a Stæ. I ve ju da jælbe mæ; aa Ane æ her ju aa; aa jæ æ ju da Sounefoue. Men ... men mon de gaaer? (*sætter sig og drikker paany*) De ska skue gaae. Va Satan, æ Jens alree reŋt; de va sku snaart bestelt.

- (107) KRISTEN: Næj, han æ baare gaae øu lit. Han kommer stras ijen.
- (108) MORTEN: (*fylder sin Kop med Rom*) Vi kaan sku aa nok klaare den e'leien.
- (109) JENS: (*kommer tilbage*) De æ dou svært, saa de æ mørt i Jauden.
- (110) MORTEN: (*drikker*) Va Faen rar de vus. Hun ska sku herut, ska hun.
- (111) KRISTEN: De houler jæ mæ dei i, Mordinj; de feil sku baare; sku een haae saan enj stour Goer aa see got øu sæl, aa saa lae sej jørre tæ Skofeils ae saan enj gammel beskit Rembe. De sku baare vaare mei.
- (112) MORTEN: De ska sku bleie Løjn herætterdaus, faa Satan.
- (113) KRISTEN: De sæier jæ sku mæ. Du æ ju da et Maanfolk; æs hue vi danne valt dæ tæ Sounefoue.
- (114) MORTEN: Jæ æ sku baae Maanfolk aa Sounefoue, faa Satan.
- (115) KRISTEN: Der æ da ijen, der vel bleie væ aa lae sei kommendere a saan enj Mær i Lændij.
- (116) MORTEN: Hun æ enj Mær, faa Satan.
- (117) KRISTEN: Især ves aa man hue saan enj søe, lille Pie som Ane hos sæ.
- (118) MORTEN: Ane, du æ sku den, søeste Pie... kom her om.
- (119) ANE: (*gaar om til ham*) Minj kære Mordinj, va ve du mæ?
- (120) MORTEN: Du ska sku sitte paa mit Skø, ska du. (*trækker hende til sig*) Nu kaa den gamle jerne komme.
- (121) ANE: Næj, hun kommer enne ijo et Pa Timer, ætter va hun saae.
- (122) MORTEN: Jæ æ sku aa ligla. I ve da alle staae mei bi, menne kære Venner.
- (123) KRISTEN: Ja, om de saa ska vare hele Natten. Vi gaaer enne fraa dei, va der sker.
- (124) JENS: Vi bleier her evit, eller da, tæ hun æ væk herfraa faa evit.
- (125) KRISTEN: De haar du ret i, Jens. Alle vi her staaer urokkelit faste.
- (126) MORTEN: Saa la der ske, va der ve; vi æ ree te aa møe alle Fårer. Aa desfaaøuen æ je ju da Sounefoue. Vi ska nok staae vus.
- (127) KRISTEN og JENS: Vi ska nok staae vus; la hijs kuns komme; vi ska nok...
- (128) MORTEN: (*holder venstre Arm om Livet paa Ane, Koppen i højre Haand, overdøver de andre*) Nu æ de Ti, som der sto i Aveisen, te Stordaae; vi ve enne houlle vus tæbaes. Jæ kaa mærges Bloet bruse i mæ. Mit Mo stier. Aa! ji jæ hue hijs her nu; saa sku I faae aa se, faa Satan; ves jæ sto ouerfaa hijs nu, saa velle jæ peie paa Ane aa seie: "Kaa du se, vaa hun æ køn, aa kaa du se, vaa lee du sæl æ ..."
- (129) JENS og KRISTEN: De æ storartit.
- (130) ANE: Du æ enj Knup, Mordinj.
- (131) MORTEN: Ves aa hun veiste sei her nu, saa sku jæ bugge begge Ejer sammen aae hijs aa stigge hijs øu i Møddenpølij...

- (132) JENS og KRISTEN: Du æ iij Sven fra Fa, Mordij; la vus klinge paa de. (*De klinker, Ane klapper i Hænderne*)
- (133) MORTEN: (*brøler over Larmen*) Ves aa huuj va her nu... (*I det samme gaar Døren op; Rasmine træder ind; hun er høj, ret svær, med gullig Ansigtssfarve og Ørnenæse. Hun bliver staaende i Døren og ser hvast fra den ene til den anden.*)
- (134) RASMINE: Va æ de faa et Selskav? (*Ingen svarer; Mortens Haand med Koppen synker; Ane er uvilkaarligt faret op.*)
- (135) RASMINE: De æ svært, saa du æ røhoet, Mordij; nu haar du nok drugge lit faa møie ijen. De æ dog faa galt, aa dunne kaa nære dei, faade jæ enne æ her, men ska laue saan ej Arej, saa fare.jæ haar vejt me øu a Høuse. (*Morten slaar Øjnene ned*) Aa I to jifte Mæj, skammer I jer enne ouer aa gaee paa Svir paa et Stæ, vaa der ijen Kvijfolk æ heeme, aa lae jeres ejne Koner sitte alene. De æ junne got aa vie, va der kaaj vaare sket mæ dem imens; aa saa haar I vel oven i Køvet bilt dem ej Løjn iij. Gaee I nu heller heem aa se tæ dem, før de bleier opdaue ... Naa, va venter I aae? (*De rejser sig langsomt og usikkert og gaar hen mod Døren*) Aa saa dei, diij skit Tøs, hue jenne faaboe dei aa vakte op mæ noue i Jauden.
- (136) ANE: Jo (*Jens og Kresten standser*) men saa saae Mordij...
- (137) RASMINE: Ja, de kaa vi nu alti snakke om.
- (138) ANE: Næj, de æ bæst aa snakke færi nu. Faa naa Mordij saae de, sku jæ vel jørre de? Jæ ska da vel rette mei mer ætter Mordij end ætter dei?
- (139) RASMINE: Du æ vel fæst⁸ ujer mei?
- (140) ANE: Jam du æ vel fæst ujer Mordij?
- (141) RASMINE: De ve jenne staae aa skæls mæ dei om; de maa Mordij bæst aajørre. Ve du se paa mæ, Mordij aa seie, om miij Kenstepie enne ska jørre, va jæ seier!
- (142) MORTEN: Jo, ... de ve seie ...
- (143) RASMINE: Ska huuj eller ska hunne?
- (144) MORTEN: Jæ meen baare ...
- (145) RASMINE: Jo eller Næj?
- (146) MORTEN: Jo, vist ska huuj de, men ...
- (147) RASMINE: Dær kaaj du sæl høre. (*Til de to Gaardmænd*) Ja, I kaaj jerne gaee.
- (148) JENS: Jam, jæ meen, der va noue, aa Mordij hue aa seie tæ dei.
- (149) MORTEN: Ja ... men ... men ... jæ ve heller vente mæ aa seie de tæ ... tæ i Moeren ... tæ i Moeren.
- (150) RASMINE: Ja, de trouer jæ mæ; faa faa Øueblekket træjer haaj vist mest tæ aa komme i Sej.
- (151) ANE: Næi, Mordij maa vist elejen heller seie de nu.

⁸fæst: Jf. at fæste: Ansætte hos sig i en tjenende stilling; tage i sin tjeneste. [ODS]

- (152) RASMINE: Lug Muŋ, Tøs; va skraal du op faa?
- (153) ANE: Faade de æ noue, der kommer mei væ, ska jæ seie dæ.
- (154) KRISTEN: Du ve kask heller haae, aa jæ seier de faa dæ, Mordij?
- (155) MORTEN: Ja, ve du de, Kresten, ve du de!
- (156) KRISTEN: Ja, de va saa baare de, Rasmine...
- (157) RASMINE: Ja, nu ve jenne høre mer paa jert Vrøvl; nu sku I heller gaa heem.
- (158) JENS: Aa du æ opsaut æ dij Plas fra i Jauden æ.
- (159) RASMINE: Æ I taakke? Va æ de faa noue Løjn? Trouer I, aa Mordij ve skelle sei væ mej? Ve du vel, Mordij?
- (160) MORTEN: Ja ... æ ... num-me-e-e ... de haar jæ tænt aae.
- (161) RASMINE: Primmer du? Se aae mei! Ve du æ mæ mei?
- (162) MORTEN: Næj... næj, de ve jenne.
- (163) RASMINE: Jam va æ de saa faa noue Vrøvl, I kommer mæ?
- (164) MORTEN: De ... æ ... de ve seie ... de ve jæ ju nok ...
- (165) RASMINE: Ae mæ mei!? Haar du da noue aa øusætte aae mei?
- (166) MORTEN: Næi, Jøsses Kaas dou, næj, næj. De ve seje: Jo, det haar jæ.
- (167) RASMINE: Æ jænne renli nok tæ dæ?
- (168) MORTEN: Jo, Gu bevaaes, jo.
- (169) RASMINE: Passer jenne Høuset got nok?
- (170) MORTEN: Jo, jo.
- (171) RASMINE: Hauer?
- (172) MORTEN: Jo, vist saa.
- (173) RASMINE: Kreturet?
- (174) MORTEN: Jo, de jø du renok ...
- (175) RASMINE: Faaer Inne allesammen de, I kaa ee?
- (176) MORTEN: Æ... Æ...
- (177) RASMINE: Hva?
- (178) MORTEN: Jo vist saa, vist jø vi de, Rasmine.
- (179) RASMINE: Jam du kaan, danne jaue dij Høusholderske væk, naa dunne haar Spor aa klæ ouer. Aa de haar du junne? Haar du vel?
- (180) MORTEN: Næj, det haar jænne, næj...
- (181) JENS: Men saa haar sku jæ,
- (182) KRISTEN: Aa jæ.
- (183) ANE: Aa jæ.
- (184) RASMINE: Ja, va rar de mei! Gaa I heller ver te sit, aa pas jer sæl.
- (185) JENS: (*rasende*) Næj, haar vi saan in Stømb⁹ Sounefoue, saa hanne tø snakk tæ

⁹Stømb: Jf. ”stymper”, en ussel og sølle person. [DDO]

et Fruentømmer, saa tøj sku jæ. Naa, du trouer enne, vi haar noue aa klæe ouer dæ faa, diñ forbistrede Hex. Jæ ska Satan edtme ji dei rent aae, diñ So. Faa det føste, jier du denne Folk altfaa lit... ,

(186) RASMINE: Aa du jier denne Folk alfaa møje. Jæ kaa nok høuse forleden Aaer, da du hue deñ nette Kenstepie, som saan plusli maatte reise, faade huñ jik aa ble saa tykmaue; hiñe hue *du* vist jie faa møje, aa de va næsten være end faa lit; aa ves aa du ve haae, aa jæ ska fortælle Kresten none fler Histaarier om dei ae deñ Slaus, saa kaan du baare bleie staaenes; men ves aa du haar faat nok, saa æ de bære, aa du rubber aa mæ dei mæ de samme, faastaaer du!

(187) JENS: Ja, jæ æ sku ligla...

(188) RASMINE: Aa saa va de *de* Aaer mæ Dejnekonen...

(189) JENS: For Satan, diñ raaene Mær, jæ ve skunne staae aa høre paa alle denne Løjnehistaarier. (*han render ud og smelder Døren i efter sig*)

(190) KRISTEN: Blei her dou, Jeens, du ve danne vaare bekeñ aa reñe faa saan et Fruentømmer.

(191) ANE: (*gaar hen til Morten og lægger Haanden paa hans Skulder*) Faa Mo tæ dæ nu, Mordiñ, faa æs bleier de aller tæ noue. (*Hun bliver staaende under det følgende, ivrigt ophidsende Morten*)

(192) RASMINE: Haar du noue aa ska haae saut hær, Kresten?

(193) KRISTEN: Kask lit mer en dei.

(194) RASMINE: Ja, du pleier ju aa vunt aa haae diñ Snøue alle Stæer, vaa deñe ska vaare, som faaleen Aaer, du nok kaa høuse, mæ di to Hokker Bræñe, der laae jævnesies nere i Skoveñ. De va nok eñ heel Seraat faa dei, aa du hev dei nok meer en eñ Næffel aa d'aañ Hokke. Aa du va ju eñ svær Drae tæ aa bejñe mæ, men paa Sekastij va du vest enne saa svær iñ Kopherre.

(195) KRISTEN: Du kaan sku seie om mæ, va du ve, dit Tøske, faa jæ æ iveksom danne saa naaeraaig som ham dær. Kaa jæ baare faa Lov tæ aa sundre mei lit, saa ska jæ nok manderer mæ; aa nu ska du Satan Kraft nokke mæ komme tæ aa besse¹⁰.

(196) RASMINE: Du sku heller gaa heem aa se vudden aa diñ nøberre¹¹ Ko haar de, de stømbs Kretur, aa hunne ska meñge paa Mælken; faa æs ska du vel haae pumpe lit Vaan i deñ; deñ Vunne, meen jæ, aa du haar.

(197) KRISTEN: Ja, jæ tvil skunne paa, aa du jærne .. . aa du klee svært etter aa faae mei astæ nu; men de meis nunne mei. (*I det samme rejser Morten sig og gaar ud af Døren*)

(198) RASMINE: Voer gaaer du hen, Mordiñ?

¹⁰besse: Jf. at bisse: om dyr, især kreaturer: løbe vildt af sted. [ODS]

¹¹nøberre: Betegnelse for en ko, som lige har født eller kælvat. [ODS]

- (199) KRISTEN: Va raer de dei. Du ska kun sørre faa aa komme øu a Høuset, men lit gesvendi¹², faastaaer du.
- (200) RASMINE: Ja, I kaaj iviksom danne sætte mei øu i Jauden.
- (201) KRISTEN: Faa vem sku vinne kuje de?
- (202) RASMINE: Faa Øvriheen¹³.
- (203) KRISTEN: Øvriheen, de æ Sounefouej. Vi kaaj ju spørre ham a.
- (204) RASMINE: De kaa vi jerne. (*Morten kommer i det samme ind med Stok og Overfrakke paa*)
- (205) RASMINE: Va ska de betye? Jæ ve spørre dei om: Kaaj man ætter Lovene jaue ej Høusholderske øu øuen Opseielse. Ves du nu enne svaare redit, saa kaaj du vaare forvesse om, aa jæ ska blamere¹⁴ dei ouer hele Bøien. Svar nu som Sounefoue!
- (206) MORTEN: (*med en fortvivlet Kraftanstrengelse, slaar i Bordet*) I Louens Navn, luk Kæft, Rasmine Olsen, aa rub æ!
- (207) ANE: De va storartit, Mordij, du æ enne baje.
- (208) KRISTEN: De va sku got jort, Mordij, aa saa haar du enja taae Sounefouetøiet aae.
- (209) RASMINE: (*med sammenbidte Tænder*) Hør, Kresten Pæsen, ves du nunne peler heem mæ dæ mæ de samme, saa ska jæ faatælle dij Kone, vaa du aa Pølseole va henne i Foraaret, da du hue bilt hijs iij, aa du va øue aa se paa Heste?
- (210) KRISTEN: Jam...
- (211) RASMINE: Aa de ska bleie deij Dau i Moeren.
- (212) KRISTEN: Jam, jæ meen baare ...
- (213) RASMINE: Kommer du astæ?
- (214) KRISTEN: (*gaar hen imod Døren*) De æ dou aa snaart...
- (215) ANE: (*forfærdet*) Gaaer du, Kresten?
- (216) KRISTEN: Ja, jæ ve skunne bleie hær hele Natten, naa Mordij enne ve jælbe tæ.
- (217) ANE: Ja, saa Gu fræls vus ... (*idet hun pludselig løber ud*) Aa, mon doune Smeen?
- (218) RASMINE: Go Nat, Kresten, aa pas saa du aae ej aañ Gañ!
- (219) KRISTEN: (*famler ved Laasen*) Men saa . . . saa seier du vel enne noue, Rasmine, om de dær?
- (220) RASMINE: Se du baare, du slebber astæ! (*Kresten lusker af*)

¹²gesvendi: Jf. "gesvindt", der ved adverbial brug som i teksten her betyder "hurtigt", "i en fart". [ODS]

¹³Øvriheen: Jf. "øvrigheden", som i denne sammenhæng betegner den stedlige udøver af den myndighed, der fører det almindelige tilsyn med lovenes overholdelse i første og anden instans, dvs. stiftamtmand, amtmænd, magistrater, fogeder og politimestre. [ODS]

¹⁴blamere: Kommer fra det franske ord "blâmer" (dadle) og betyder at bringe i vanry, udsætte for spot eller latterliggørelse. [ODS]

- (221) RASMINE: (*stiller sig med Hænderne i Siden foran Morten, der synker ned paa Stol*) Saa æ der nok kun vus to tæbaes, Mordij?
- (222) MORTEN: Ja, vus to, ja, der æ nok kun vus to. (*ynkelig*) Aah, jæ æ saa vou, Rasmine, jæ ve slet enne, va jæ jø.
- (223) RASMINE: Ja, de kaan̄ vi ju alti snakke om i Moeren. Nu æ de vist bæst, du ser aa komme i Seq̄.
- (224) MORTEN: Ja, vist saa ... men ... ska vinne seie, lille Rasmine, aa dette hær de snakker vi aller mer noue om.
- (225) RASMINE: Ja, de kaan̄ vi ju vente mæ aa snakke om tæ i Moeren; men der æ baare eet, aa jæ ve seie dæ i Jauden; aa de æ, a ves du noen Tier mer snakker et enestens Oer om, aa jæ ska besse, saa bleier jæ enne go faa Fremtien.
- (226) MORTEN: Næi, Jøsses Kaas dou, Rasmine, næi Jøsses Kaas dou!
- (227) RASMINE: Saa seier vi de mæ de samme, aa du ve aller opseie mæ mer.
- (228) MORTEN: Aller, ja vist saa aller.
- (229) RASMINE: Aa saa i Moeren faaer jæ de skreftlit; aa saa slaaer vi fast, aa jæ bleier hær faa evi!
- (230) MORTEN: Ja vist saa, faa evi, lille Rasmine, faa evi.
- (231) SMEDEN: (*en vældig Kæmpe kommer i det samme buldrende ind med Ane i Hælene*) Go Auden. Ja, den̄ lille Ane kommer aa fortæller mei, aa Mordij haar saut dæ op, Rasmine, mej aa dunne ve astæ. De æ vist bæst, aa du ser aa komme astæ mæ dæ.
- (232) RASMINE: Næi, Mordij haar ombestemt sæ. Hañ ve heller haae, jæ bleier.
- (233) SMEDEN: Ja, de troer jænne aae, nu ve jenne vente hær.
- (234) RASMINE: Jam, du kaan̄ ju sæl...
- (235) SMEDEN: Jæ venne høre paa dit Vrøvl! Se, du rubber astæ!
- (236) RASMINE: Jam, du kaan̄ ju sæl spørre Maaen̄.
- (237) SMEDEN: Ja, ja, da faa Faen! Sei mæ, Mordij, ska huñ dær øu eller ska huñ bleie?
- (238) MORTEN: (*skælvende*) Ja, huñ ska ...
- (239) SMEDEN: Ja, dær kaan̄ du sæl høre, aa hañ seier, aa du ska øu.
- (240) RASMINE: Næi, hañ mente ...
- (241) SMEDEN: Nu ve jæ Satan kraftsplendre miñ Faahammer enne høre mer paa dit Vrøvl. Æ du astæ?
- (242) RASMINE: Hør, miñ goe Sme? Va kommer ditte dei væ? Kaan̄ du høuse i Fjor...
- (243) SMEDEN: Luk Kæft aa skrub a!
- (244) RASMINE: ... Den̄gan̄ da ...
- (245) SMEDEN: Herut mæ de samme!

(246) RASMINE: Jæ gaar enne i Jauden!

(247) SMEDEN: (*stiller sig lige foran hende*) Va jø dunne?

(248) RASMINE: Jæ ve haae Lou aa Ret.

(249) SMEDEN: (*knytter den venstre Næve for hendes Næse*) Ja, se hær æ Lou, (*den højre*) aa hær æ Ret; aa du ska faae baae Lou og Ret, ves dunne rubber æ mæ de samme; Satan kraftsplendre mæ.

(250) RASMINE: Va seier *du*, Mordij?

(251) SMEDEN: Va bleier de tæ? (*løfter højre Haand*) Æ du færi?

(252) RASMINE: Jæ kaañ danne bære menne Saer væk i Nat.

(253) SMEDEN: Nu gaaer Mordij aa jæ ouer hos mei; aa saa jælbs du aa Ane mæ aa stavle al dit Skit op paa Feervounij øue i Gaarin, aa saa laer jæ min Drenj sætte Hobben faa, aa saa køre haj dei aa dit Møi ouer tæ dij Søster i Nat.

(254) RASMINE: Jæ kaañ danne ...

(255) SMEDEN: (*løfter Næven igen*) Mugger du? For Satan!

(256) RASMINE: (*tier og skeler til Næven*)

(257) SMEDEN: N–n n, de va da hældit. Aa ves aa du noen Tier meer sætter denne Been i dette Høus ijen, saa ska jæ flække dij Røgra. Om ej hæl Timme æ der spænt faa. Kom, la vus saa gaae, Mordij!

(258) MORTEN: (*springer op, og da han er naaet om bag Smeden, griber han Ane og kysser hende lige paa Munden*) Faavel, lille Ane, vi ses snaart ijen. Tak ska du hae, Sme, du kaañ sku klare Ærterne! Aa saa Faavel, du dær, aa ji jæ aller ska se dei mer — aller — Faavel, dit gamle, gule Fueleskræmsel! Faavel - faa evi!

Tæppe.